

Ulricehamns kommun
kommun@ulricehamn.se

Rektorn vid Hössna skola och Ulrikaskolan
mimmi.malberg@ulricehamn.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Hössna skola och Ulrikaskolan
i Ulricehamns kommun

Tillsyn i Hössna skola och Ulrikaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Ulricehamns kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hössna skola och Ulrikaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 2 och den 3 oktober 2012.

Fakta om skolorna

På Hössna skola som ligger i Hössna ca 1 mil från Ulricehamns tätort finns 80 elever. Det finns sju klasser fördelade på förskoleklass och årskurserna 1-6. Personalen organiseras i ett arbetslag. Enligt skolans sammanställning för vårterminen 2012 nådde samtliga elever i årskurs 3 kunskapskraven i SO- respektive NO-ämnena. I matematik nådde i det närmaste samtliga kunskapskraven. I svenska var det cirka en tredjedel av eleverna som inte nådde kunskapskraven. I årskurs 6 nådde alla elever kunskapskraven i samtliga ämnen utom i engelska, där i det närmaste samtliga elever nådde kunskapskraven.

På Ulrikaskolan i Ulricehamn finns 336 elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Det finns totalt 14 klasser på skolan, två klasser i förskoleklass och två klasser i respektive årskurs. Personalen organiseras i fyra arbetslag; F-3A, F-3B, 4-6A och 4-6B. Vid skolenheten finns också elever mottagna i grundsärskolan som är integrerade i grundskolan. För skolan finns en sammanställning av andelen elever som nådde kunskapskraven i årskurs 3 och 6 vårterminen 2012. I årskurs 3 varierade andelen mellan 91-96 procent i ämnena svenska, matematik samt SO- respektive NO-ämnena. I svenska som andraspråk nådde samtliga elever kunskapskraven. I årskurs 6 nådde alla elever kunskapskraven i ämnena bild, idrott och hälsa, religion och teknik. Andelen elever som nådde kunskapskraven i övriga ämnen i årskurs 6 varierade mellan 93-98 procent, utom i ämnet svenska som andraspråk där andelen som nådde kunskapskraven var 40 procent. Antalet elever som läser svenska som andraspråk är litet i ovan nämnda årskurser varför små variationer ger stora procentutslag.

Hössna skola och Ulrikaskolan har samma rektor.

Helhetsbedömning

Vid tillsynen har inget annat framkommit än att verksamheterna vid Hössna skola och Ulrikaskolan i huvudsak fungerar väl. Andelen elever som når kunskapskraven vid de båda skolenheterna är relativt stor generellt sett men det finns också avvikelser där det i vissa ämnen har varit färre elever som nått kunskapskraven, som exempelvis i svenska år 2012 på Hössna skola.

Av tillsynen framgår att det vid Hössna skola och Ulrikaskolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete där skolornas kunskapsresultat, och avvikelser i kunskapsresultaten, samt resultat i förhållande till andra nationella mål, följs upp och analyseras. Dock framgår av tillsynen att det finns brister i de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som bland annat ska beskriva varje enskild elevs kunskapsutveckling i de ämnen eleven får undervisning i. De skriftliga omdömena är viktiga bland annat för planeringen av elevens fortsatta kunskapsutveckling och som tydlig information om elevens kunskapsutveckling till elever och vårdnadshavare. De utgör också en viktig del som underlag i det systematiska arbetet med att utveckla utbildningen.

Vidare visar tillsynen att åtgärdsprogrammen för elever i behov av särskilt stöd generellt sett måste utvecklas på skolenheterna så att de till alla delar uppfyller författningarnas krav. Åtgärdsprogrammen måste vara utformade så att de kan användas som verktyg i skolans arbete med att ge elever det särskilda stöd de behöver och har rätt till samt i arbetet med att åtgärderna löpande följs upp och utvärderas. Detta arbete är viktigt för en ökad måluppfyllelse såväl för den enskilda eleven som för respektive skolenhet som helhet.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ulricehamns kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 februari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Ulricehamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet och studiero.

- Det ska för Ulrikaskolan finnas en plan mot kränkande behandling som innehåller konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning

Motivering

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Vidare ska det enligt skol-

lagen årligen upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av tillsynen framgår att det bedrivs ett dagligt värdegrundsarbete vid Hössna skola och Ulrikaskolan. Ulrikaskolans plan mot kränkande behandling innehåller ett flertal generella åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Dock framgår inte av planen tydligt vilka behov som framkommit av en kartläggning, som dock görs vid skolan, samt konkreta åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året och som utgår ifrån de behoven.

Av utredningen framgår att Ulrikaskolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller skollagens krav då den saknar konkreta åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året för att förebygga och förhindra kränkande behandling och som utgår ifrån en kartläggning av behoven vid varje särskild verksamhet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Ulricehamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd.

- Rektor måste se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektor. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektor i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av från Ulrikaskolan och Hössna skola uppfyller skollagens krav i varierande mån. I en del åtgärdsprogram framgår inte tydligt vilka behov eleven har och vilka åtgärder som ska tillgodoses elevens behov. I stället för att ange elevens behov beskrivs i några exempel snarare elevens svårigheter och styrkor, i andra framgår som behov att "NN behöver extra undervisning i engelska för att klara kunskapskraven".

Några av åtgärderna är inte konkreta, i synnerhet i de åtgärdsprogram där inte heller elevens behov framgår tydlig, vilket gör dem svåra att följa upp och utvärdera, som exempelvis "anpassade läromedel". I vissa åtgärdsprogram saknas beskrivning av hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas och i andra anges en oklar tidpunkt som ligger långt fram i tiden. Exempelvis anges för uppföljning: "vid utvecklingssamtal under vt 2012" för ett åtgärdsprogram som utarbetats i slutet av november 2011. Det framkommer i intervjun att rektorn är medveten om att åtgärdsprogrammen varierar i kvalitet, avseende till exempel hur elevens behov framgår och hur konkreta åtgärder kopplas till elevens behov. Vidare uppger rektor att elevhälsoteamet arbetar med att utveckla rutinerna för hur olika åtgärder ska följas upp och utvärderas.

I skolenheternas åtgärdsprogram finns överklagandehänvisning, men det framgår inte att åtgärdsprogrammet beslutats av rektor. Rektor uppger i intervju att denne fattar beslut om att åtgärdsprogram *ska* upprättas, men denne beslutar inte och undertecknar inte själva åtgärdsprogrammet med dess innehåll.

Utredningen visar att innehållet i åtgärdsprogrammen vid Hössna skola och Ulrikaskolan inte alltid uppfyller författningarnas krav då elevens behov inte alltid framgår och inte heller hur behoven ska tillgodoses. Vidare framgår inte hur åtgärdsprogrammen ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen är inte undertecknade av rektor eller den som rektor har överlåtit sin beslutanderätt till. Det är själva åtgärdsprogrammet med dess innehåll som ska beslutas och som kan överklagas. Ett beslut om att ett åtgärdsprogram *ska* upprättas kan inte prövas av Skolväsendets överklagandenämnd. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Ulricehamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet bedömning och betygssättning.

- De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska den individuella utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att

eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen från Hössna skola och Ulrikaskolan som Skolinspektionen har tagit del av beskrivs inte alltid elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i. Istället beskrivs i flertalet skriftliga omdömen delar av det centrala innehållet i ämnet och vad eleven eller klassen har arbetat med eller kommer att arbeta med. I några exempel görs bedömningar som avser elevens inställning till och intresse för ämnet. Omdömen som exempelvis "Du har i nuläget förväntade kunskaper för kunskapskraven" är inte kompletterade med beskrivningar av vilka kunskaper eleven utvecklat.

Utredningen visar att de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte beskriver elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Ulricehamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet personalkompetens.

- För undervisningen ska personal användas som har utbildning som är avsedd för den undervisning de ska bedriva

Motivering

Enligt 2 kap. 13 § skollagen ska huvudmännen för undervisning använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller förskolläraren ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska i fråga om lärare eller förskollärare som saknar legitimation för att bedriva undervisning i skolväsendet och som har ingått avtal om anställning som lärare, förskollärare eller fritidspedagog före den 1 juli 2011 under tiden för anställningen 2 kap. 3 § första och andra styckena i 1985 års skollag tillämpas i stället för 2 kap. 13, 17 och 18 §§ i den nya skollagen, dock längst till utgången av juni 2015. Enligt 2 kap. 3 § första och andra styckena i 1985 års skollag är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Av Ulrikaskolans lärarförteckning framgår att personal inte alltid har utbildning för den undervisning de ska bedriva. Som exempel kan nämnas att flera personal med förskollärarexamen undervisar i årskurserna 1-3, var och en i flera ämnen som exempelvis bild, engelska, idrott och hälsa, matematik, musik, NO, SO, svenska samt att personal med fritidspedagogexamen undervisar i ämnet idrott och hälsa i årskurserna 2-4.

Av utredningen framgår att det vid Ulrikaskolan används personal för undervisning de inte har utbildning för. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13, 18-19 §§ skollagen, 33 lagen om införande av skollagen, 2 kap. 3 § första och andra styckena 1985 års skollag

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Marie Sjöberg och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Linda Svensson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).